

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 23 maj 2003

Ö 2433-02

KLAGANDE

O.S.

MOTPART

Riksskatteverket, 171 94 SOLNA

SAKEN

Förskott på arvode till konkursförvaltare

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätt, avd. 9, beslut den 24 maj 2002 i mål Ö 3773-02

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut tillerkänner Högsta domstolen O.S. trehundra-sextiotvåusenfemhundra (362.500) kr, varav 72.500 kr utgör mervärdesskatt, att utgå i förskott på hans arvode som förvaltare i marchFIRST Sweden AB:s konkurs.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

O.S. har yrkat att Högsta domstolen bifaller hans framställning om förskott på konkursförvaltararvodet.

Riksskatteverket har tillstyrkt bifall till yrkandet.

Konkursförvaltarkollegiernas förening har avgett yttrande i målet.

SKÄL

Möjligheten att tillerkänna en konkursförvaltare förskott på arvodet infördes den 1 januari 1960 genom bestämmelser som togs in i en ny paragraf, 86 a §, i den dåvarande konkurslagen (1921:225). För bifall till en begäran om förskott krävdes enligt dessa bestämmelser att det förelåg synnerliga skäl.

Vid utarbetandet av den nu gällande konkurslagen (1987:672) ansågs det att möjligheterna för en förvaltare att uppbära förskott på arvodet borde utvidgas och att de dittillsvarande reglerna i ämnet således borde mjukas upp. Kravet på synnerliga skäl slopades därför i de bestämmelser om förskott som togs in i 14 kap. 12 § konkurslagen. I förarbetena framhölls emellertid att viss restriktivitet borde upprätthållas även i fortsättningen. (Se prop. 1986/87:90 s. 161 ff. och 384, jfr SOU 1983:24 s. 243 och 350 ff.)

Enligt 14 kap. 12 § första stycket konkurslagen får sålunda rätten tillerkänna förvaltaren skäligt belopp att utgå i förskott innan slutligt arvode bestäms, om det är

rimligt med hänsyn till omfattningen av det arbete som uppdraget har medfört, den tid under vilken konkursen har varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden. Vid bedömningen av frågan om förskott skall beviljas skall det alltså göras en samlad prövning i det enskilda fallet av samtliga föreliggande förhållanden.

En konkursförvaltare förutsätts ha specialistkunskaper och tillgång till en kontorsorganisation som är anpassad till de arbetsuppgifter som följer med ett förvaltaruppdrag. I flertalet av de konkurser som innehåller tillgångar utförs kvalificerade arbetsuppgifter i konkursen även av annan än förvaltaren. Härav följer att det under en förhållandevis kort tidsperiod, i synnerhet vid inledningen av konkursen, kan uppärbetas betydande arvode inom ramen för uppdraget. Kostnaden för konkursförvaltaren kontorsorganisation och för arbete som utförs av honom eller hans personal kan inte belastas konkursboet på annat sätt än i samband med att förvaltaren tillerkänns arvode i konkursen. Det likviditetsbehov som därvid uppkommer kan bli orimligt betungande, om inte förvaltaren tillerkänns förskott på sitt slutliga arvode. Detta gör sig särskilt gällande i de fall konkursförvaltaren specialiserat sig på arbete med konkurser och utrymmet för andra uppdrag med löpande fakturering därför är begränsat.

I förevarande fall hade konkursen pågått i cirka ett halvt år när O.S. begärde förskott. Han bedömde i sin begäran om förskott att konkursen var möjlig att avsluta tidigast efter sommaren 2002. Med hänsyn till det arbete som hade nedlagts i konkursen när O.S. hemställde om förskott och den tid som konkursen då ytterligare kunde beräknas pågå fanns det redan på grundval av hans

vid tingsrätten lämnade uppgifter förutsättningar att bifalla hans ansökan om förskott på arvodet. O.S.s överklagande skall alltså bifallas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Lennander, Pripp, Lindeblad (referent) och Calissendorff
Föredragande revisionssekreterare: Mosesson